FRANCKESCHE
STIFTUNGEN

Alte Drucke

Pavli Castrensis In ... Codicis Partem Patauin[a]e Pr[a]electiones, Francisci Curtij, multorumq[ue]; qui hactenus Doct. incubueru[n]t Appendicibus ...

Paulus <Castrensis>

Lugduni, 1553

Plus ualere quod agitur, quam quod simulati concipitur. Rubrica.

Nutzungsbedingungen
Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.
Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.
Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use
All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.
Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.
For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-150729

Visual Library

a ¶De falſo. Adde eūdem Bal.in l. ſi qs de curio.j.ad leg.cor. de fal.& do. Alexan.de imo.in cōſil. lxxvij. col.j.in j.vol.& adde ꝙ ſtante ſtatuto ꝙ falſificans inſtrumētū puniatur tali pœna.ꝙ ta'e ſtatutū habet locū in falſificāte acta. ita Bart. in l.in fraudem.§.neq;.ff.de iur.fiſ.& Bal.in cōſi. cxcvij.in ij.vol. & ꝑ Gād.in tractatu maleſi.in tit. de fal. & ꝑ Ange.are.in tra.maleſi.in verb. falſario. col.ſi.Franc.Cur.

in glo. quæ incipit: [quia præſumitur.] in contrario facit de l.ſi creditor.j. de pig. act. & plenius per Bar.in l.ſi quis ex argētarijs. §.ſi.ff.de eden. Vlterius not.in verſiculo[ꝙ ſi prędictum.]bonum tex.pro eo quod no. Inno.in c.g.perpetuus.extrà de fide inſtru. quod etiam refert Bar.in l.ij.§.de eden.ꝙ ſi appellās petat vt appellatus producat ſententiā latam pro ſe,& à qua fuit appellatū, & ille ad mandatū iudicis nō producit,nulla ſubſiſtēte rationabili cauſa, poteſt iudex pronuntiare qđ ſi vnquā illa ſnīa producatur,nō habeat vigorē ſicut hic:ſi nō ꝓducitur inſtrumentū, ꝙ ſit penitus vacuatū: & nulla fides ſibi detur contra aduerſarium, puto tñ hanc interlocutoriā nō nocere quo ad alios,quominus cōtra alios poſsit vti:prout in ſimili habetur
9 per Inn.in c.cauſam quæ.qui filij ſint legi.† Item no.in ver. [neque.]caſum.qđ licet iſto caſu repellatur iſtud inſtrumentū tanquā falſum:vt patet ſ.dum dicit [quaſi falſa chartula &c.] non tamē dictus cōtumax in nō producendo punit̄ de falſo: ſed ſolum vt careat vſu inſtrumenti: & hoc quia potius culpa pōt ſibi imputari quā dolus: ſi fortè ſcrupuloſa conſcientia ductus non vult iurare ſe non habere, nec dolo deſijſſe habere:licet ita ſit in veritate.Ex quo no.quod ſcrupuloſa conſcientia vltra quàm ſit de iure,non excuſat à culpa:ſed à dolo ſic.ſecundū Bal.qđ tene menti:& ſic propter culpam perdit commodū inſtrumenti: ſed
10 quia caret dolo,nō punit̄ criminaliter. † Vltimò not. ꝙ lata ſnīa quæ tranſiuit in rem iudi.non pōt peti vt exhibeatur inſtrumentum:etiam ſi dicat ſe velle ipſum de falſo accuſare. Sed cōtrà de ti.j.ſi ex fal.inſtru.& l.Diuus.de re iud.in quibus habetur quod etiam poſt ſententiam quæ tranſiuit in rem iudicatā,poteſt quis allegare falſitatem inſtrumenti,vel teſtium: & petere ſentētiam reſcindi mediāte reſti.in integ.Hoc eſt difficile contrariū: quod format glo.ſi.& reſpondit ipſum procedere quādo lite pendente non fuiſſet de falſitate quæſitum: ſed hic fuit: vnde amplius quæri non poteſt hanc etiam ſolutionem videtur tenere Bar. in l.qui agnitis.ff.de excep.& Inno.expreſsè in c.licet cauſam.poſt prin.de proba.Iſta ſolu.videtur contra tex.quia hic nō fuit quęſitū de falſo:ſed dicebat ſe velle accuſare de falſo: & dicitur hic ꝙ hoc poteſt dicere ante ſententiam: non poſt. Dicunt quidam quòd imò ab ipſo principio allegauit inſtrumentum fore ſuſpectum de falſo,& propterea producens fuit coactus officio iudicis fidem imponere inſtrumento,faciendo examinari teſtes pro eo ſecundùm quod habetur in l.iubemus.ſ.de proba. vt patet in prin.huius legis ibi:dū dicit [eique fidem impoſuerit &c.] hoc tamen non nocet parti aduerſæ,quominus iteratò poſsit dicere ſe velle oſtendere falſitatem inſtrumenti, non obſtante impoſitione fidei,quouſq; pendet cauſa: ſed ea expedita per ſentētiam diffinitiuam hoc dicere non poteſt:ſed ſi à principio nō allegaſſet inſtrumentum ſuſpectum de falſo,& non fuiſſet ſibi impoſita fides,fatentur ꝙ etiam poſt ſententiam diffinitiuam poſſet al-
11 legari falſitas.† Alij dicunt ꝙ aut quærimus an poſt ſententiam poſsit petere ꝙ inſtrumētum producatur ad præparandū viam accuſationis,& non poteſt peti:& ita loquitur hic. Aut non petitur ꝙ iterū exhibeat,ſed allegatur falſitas,& offertur probatio: quia fortè poteſt probari abſq; iterata exhibitione: & tunc fatentur contrarium per leges in contrariū allegatas. Alij vt Nic.ma. & Bal. dicunt ꝙ aut aduerſarius vult redarguere inſtrumētum de falſo ex inſpectione ipſius inſtrumenti ratione cancellaturę, vel alterius euidentis defectus: & tunc quia iſta falſitas fuit ſemel allegata,& purgata propter examinationes teſtium:licet iteratò ſuper ea ſit audiendus lite pendente, quia illa interlocutoria non claudit ſibi viam,quouſq; pendet lis.ea tamen finita per diffinitiuam iterum non poteſt allegari ſed ſi vellet allegare falſitatem ex alia cauſa quæ non colligitur ex inſpectione ſcripturæ,fatentur ꝙ poterit allegare per leges contrarias: quia de illa non fuit vnquā quæſitum & dicit Bald. ꝙ eſt illa rei veritas &
12 eſt ſatis notabilis intellectus. † Nunc quæritur quid ſi notarius ſcripſit talis produxit quoddam inſtrumentum non abolitum, nec cancellatum,nec in aliqua ſui parte vitiatum: in quo ſic & ſic continet̄:quod ita incipit:& ita finit,& in hoc parte præſente & tacēte:poſtea reperit̄ ꝙ in aliqua parte eſt vitiatū, an noceb[at]? Rñdeo nō:poſtquā fuit ſemel impoſita fides:qa potuit hoc fieri poſt:& hoc ꝓbat̄ in l.ſi.ff.ſi tabu.teſta.nullæ exta.& ibi per Bar. qui etiā allegat iſtū tex.in princ.ibi dum dicit.[eique fidē impoſuerit.] Dicit etiā Io.An.poſt Inn.in d.c.q̄m cōtra falſam.de ꝓb. ſuper verbo,inſtrorū.vbi optimè declarat:& ibi oīno vide ꝙ ſi pars eſt præſens,& tacēs,nec ꝓteſtat̄,& permittit ita ſcribi: videtur fateri ꝙ inſtrm̄ ſit ſine vitio.nam poſtea pōt accuſare de falſo reſpectu tenoris inſtri:ſit ergo cautus in proteſtādo qđ ſibi ſit
13 ſaluū ius ſuū,& allegatio falſitatis. †Vltimò quæro,quare accuſabat criminaliter?nōne melius eſſet ſibi excipere ciuiliter vt obtineret pro ſe ſententiā:quā accuſare criminaliter ad pœnā imponendā?de quo nihil lucrabat̄:ſed ponebat ſe in periculo & in d[ic]ti criminæ pœnæ ſi nō ꝓbaret falſitatē:ꝓpter hoc dixerūt,quidam quos refert glo.quæ incipit [quæ inſcriptiones.]ꝙ nō poterat ciuiliter agere,vel accuſare,quouſq; accuſaſſet criminaliter.ꝓpter aliquas leges allegatas hic in glo.ſed gl.reprehēdit:qa imò eſt in arbitrio & electiōe ſua an incipiat à ciuili,vel criminali:vt in d. l.damus.j.de fal.Doct.dicūt ꝙ hoc eſt verū cōtra ipſum criminoſum:ſed cōtra aliū qui ſentit cōmodū ex crimine nō pōt agere ciuiliter: niſi primò criminoſum accuſet criminaliter:& hoc modo ꝓcedit opi.illorū:& etiam iſto modo loquūtur per leges illas allegatas:& hoc ſi criminoſus viuit:ſi ergo ꝓducis cōtra me inſtrm̄ falſum ignoranter,videt̄ ꝙ non poſsim excipere de falſitate,ſi notarius viuit,niſi primò accuſem notariū de falſo:& faciam ipſum puniri:& tunc ſentētia lata cōtra eū faciet fidē pro me in cauſa ciuili:vt in l.j.ſ.vbi cau.fiſ.Tene mēti:ſed ſi notarius nō
14 viueret poſſem excipere.† Scias etiā ꝙ licet accuſauerim de falſo,& ſuccubuerim,nō ꝓpterea ꝓhibeor dicere inſtrm̄ nullū ex alia cā:vt eſt tex.in l.Lucius.ff.de pe.hære.facit l.cū qui.ſ.de ſu[ſpe]. offic.teſta.Item ſi excepi de falſo,& ſuccubui,an poſsim poſtea de falſo accuſare criminaliter?dic ꝙ ſic:per id quod no.Innoc.in c.ſi.de ordi.cogni.vbi dicit ꝙ illud in quo quis ſuccubuit ſemel excipiendo,nō prohibet̄ iterū in alio iudicio deducere agendo: nō ſic ecōuerſo:quod tamē videtur intelligendum niſi exceptio mea fuerit repulſa tanquam nō vera,& non ſubſiſtente falſitate per l.ſi nautē.§.ſi.ff.de neg.geſt.& l.quod in diem.§.ſi rōe.ff.de
15 cōpē.& vide oīno in Spe.eo.tit.§.inſtrm̄.ver.pe.& fin.† No.etiā hic Bal.in prin.ſuper ver.[chartulam.]cum gloſ.quæ exponit
a priuatā:ꝙ ſicut producens inſtrm̄ falſum pōt accuſari de falſo vt ſ.eo.l.ij.ita ꝓducens falſam ſcripturā priuatā. Sed hoc eſt verum q̄n erat ꝓducibilis:ita dicit gl.hic:qa faciet fidē plenam vel qualēqualem:vt qa erat ſcriptura notata tribus teſtibus: alias ſi de ſe nō habeat effectū,etiā ſi ſit vera,nō tenetur ꝓducēs de falſo:quia neminē læſit,vel lædere potuit:ad hoc ſolet allegari glo. quæ eſt in l.damus.j.de falſis.ſuper verbo priuatas.

Plus ualere quod agitur, quam quod ſimulatè concipitur. Rubrica.

1 *Scriptura quando diſcordat à rei ueritate,ſtatur ueritati:& nō ſcripturæ:& quando ſtetur ſcripturæ,& non ueritati?*

LEX I.

IN contractibus. Iſta l.pręmittit vel quod poſtea diuerſis modis exemplificat: primò quando ſimulatio fuit circa perſonas cōtrahentium:quia in ſcriptura continebatur ꝙ vnus contrahebat,& reuera non ipſe ſed alius contrahebat:vt in l.ij.& in l.iij.poſtea quādo con-
1 tinebat̄ ſimulatio reſpectu contractus: † quia in ſcriptura continebatur vnus contractus: puta emptionis: & reuera agebatur alius,ſcilicet pignoris:& hoc in l.emptione:& illa ſimulatione frequenter vtuntur vſurarij,qui recipiūt poſ.pignori.& ne habeant computare fructus in ſortē:vt j.tit.j.alias ij.volunt ꝙ fiat inſtrumentum vēditionis,cum pacto de retrouendendo:cum emptor etiam cum iſto pacto lucretur interim fructus:vt in l.ij.j.de pac. inter empto.& vendito. Sed ſi ex coniecturis poteſt apparere quòd cōtractus ſit ſimulatus:& in fraudem vſurarum: quia forte facta venditio cum minori pretio quā valeat,ex quo vna cū iſtio pacto reſultat pręſumptio:& pręualebit quòd in veritate fuit geſtum, quia reputabitur pignus, non emptio:& ſic computabuntur

buntur fructus in ſorte:vt in c.illo vos.de pigno. & in.c. ad noſtram.de emp.& vẽd.Reſultat etiam præſumptio ex alio.ſ.ſi apparet quod venditor petebat pecuniam mutuò, & offerebat ſe obligaturum poſ.cum hoc quod creditor lucraretur fructus.ſed creditor noluit inſtrumentum cantare de pignore, ſed de vẽditione.nã tũc etiã ſi pro iuſto pretio fuiſſet vẽditio facta, deberet reſcindi.cũ ex his quæ præceſſerunt colligitur intẽtio partiũ ſecũdũ Bal.Ni.de ma.poſtea in l.fi.loquitur qñ nõ interuenit ſimulatio de conſenſu partium,ſed falcitas preter cõſenſum. Die xiij.Iunij M.cccxxxix.in ciuitate Paduæ.†Not.in l.j.quod qñ
1 ſcriptura diſcordat à rei veritate,ſtatur veritati.& non ſcripturę: & ſic admittitur quis ad probandum contra ſcripturam quod ſcriptura non eſt facta de ſui volũtate,ſed falsò:vel per errorem: vt infra eo.l.fi.Fallit in caſu.l.fi.infra arbi.tute. vbi etiam ſi per errorem tutor aliquid apponat in inuentario,tanquam de bonis pupilli,cum non ſit:non poteſt probare contra.& eſt ſpeciale fauore pupilli:quinimò & ſi ſcriptum ſit de ſua voluntate fictè tamen:& ſic apparenter,& non exiſtenter:vt l.iij.Sed contra de l. antique.infra ad velleia. gloſ.dicit ꝙ ibi etiam eſt ſpeciale.Cyn. multum ſe inuoluit in hoc contrario.dic quod ibi mulier contra inſtrumentum factum de ſua voluntate ideo non admittitur qa tendit ad conſequendum priuilegium contra ius commune.Puta ꝙ teneatur de interceſsione propter.§.cum.ſecus ſi tendit ad conſequẽdum aliquid de iure communi.vt in iſtis legibus,Item cõtra de alijs legibus allegatis in gloſ.in quibus ſtatur ſcripturæ ſententiæ vel iuramenti:licet veritas ſit in contrarium.gl.dicit ꝙ fallit.tu dic ꝙ in illis nõ ſolùm fuit ſcriptum,ſed etiam diſpoſitũ contra veritatem rei.& ratione litium dirimẽdarum, ſentẽtia & iuramentum habẽtur pro veritate.nec admittitur probatio in cõtrarium.ne lites ſopitæ ſuſcitentur.

LEX. II.

1 Acta ſimulata. † In l.ij.no.qđ qui poteſt emere pro ſe, ſi facit cantare inſtrumenntum in perſonam vxoris,quæ poterat emere,perinde non valet acſi cantaret in perſonam ſuam & ſic videtur quod cũ ex forma ſtatuti forẽſis non deſcriptus in æſtimo non poſsit acquirere immobilia, non poterit facere cantare inſtrumentum in perſonam vxoris : etiam ſi fecerit eam deſcribi in æſtimo,contrarium ſeruatur:quia ceſſat ratio prohibitionis.Nam ideo prohibetur ipſe acquirere quia non eſt ciuis nec deſcriptus in æſtimo:nec fraudaretur.ſed ſi facit vxorem ciuem,& in æſtimo deſcribi,non fraudatur commune:& iſta emptio radicatur in illius perſona:& ſic non cenſetur nomem vxoris accommodatum duntaxat in inſtrumento quo caſu dominiũ acquireretur viro,nod vxori:vt infra ſi quis alteri vel ſibi. l. multum.imo acquiritur ipſi vxori,quæ eſt capax:& non viro. licet ſi de pecunia viri emptio facta ſit teneatur eiſdem ad reſtitutionem pretij.vt no.in l.& ſi inſtrumenta infra de fide inſtru. & tit.haſt.fiſca.lib.x.

1 *Contractus ſi eſt factus in fraudem alterius,non poteſt ipſe contrahens hoc allegare quod fecerit in fraudem,ſed ille in cuius fraudem factus eſt bene poteſt.*
2 *An heres eius poſſit hoc allegare?*
3 *Quid ſi contractus eſt ſimulatus?*
4 *Qualiter plures ſint ſpecies ſimulationis?*
5 *Qui allegat contractum ſimulatum,debet exprimere ſpeciem ſimulationis.*
6 *Exceptionis ſimulationis renuntiari non poteſt.*
Quid ſi interueniat iuramentum?
Contractus ſimulatus non habet voluntatem partium.
7 *Statuto quod contra inſtrumentum guarentigiatum nulla exceptio admittatur niſi ſolutionis,an admittetur exceptio ſimulationis?*
8 *Si in inſtrumento continetur quòd venditor vendidit,& tradidit: & tamen poſtea ſemper remanſit in poſ.an præſumatur contractus ſimulatus?*
Quid ſi venditor conſtituerit ſe precario nomine emptoris poſſidere?

LEX. V

Si falſum. †Vltimo no.in l.fi.ꝙ q ſubſcripſit ſe[a] in aliqua ſcriptura,ea non lecta non ſenſetur eam approbare:Idem ſi apponat ſigillum : vt infra de reb.alie.non alie l.ij.& adde quod not.Bart.in l.j. §. ſi circa fi.ij.col.ff.quemad.teſt.ape.Et quod no.in c.ſi quis preſbyterorum. de rebus eccleſi.non alie:per glo.& ff.de pign.act.l. Caius.ſecus ſi ſcienter:& ea lecta & intellecta:vt l.fideiuſſor.§.j. ff.de pig.niſi ſe ſubſcripſiſſet tanquam teſtis:quia tunc non videretur approbare in ſui preiudicium.vt l.Titia.§.Caius.ff. de leg.ij. Circa quæ tñ vide ꝙ no.Bar.in l.diuus.§.itẽ ſenatus.ff. de fal. & Inn.in c.humilis.& eſt c.fin.de maio.& obe.& in c.ij.de fid.inſtru.& ꝙ no. in l.j. §.
2 ſed & ſi mandauerit.ff.ꝙ iuſſu.†Circa materiã verò huius ti.debes ſcire ſecũdũ Bar. in quodam ſuo conſilio qđ incipit. Petrus nicholæ.ꝙ interdum cõtractus fit in fraudẽ alterius:& tunc nõ loquitur ille titulus. Interdũ fit ſimulatio:& tũc loquitur. in primo caſu ipſe cõtrahens nõ poteſt hoc allegare ꝙ fecerit cõtractũ in fraudem alterius quia allegaret turpitudinem ſuam : vt in l. cũ profitearis.infra de reuo.dona.& in l. ſi creditoribus.de ſer.pi.dato.ma.ille verò in cuius fraudem factus fuit,bene poteſt hoc allegare.vt in toto tit.ff.quæ in frau.cre. &
3 in titu.ſi qd in frandẽ patroni.† Si aũt quæritur an hæres eius poſsit hoc allegare, diſtinguitur:aut erat talis cui defunctus tenebatur aliquid relinquere. vt patronus, vel filius:quibus eſt relinquenda legitima. & per cõtractum fraudabatur:quia minor legitima relinquebatur:& tunc poteſt hoc allegare:vt l.ij.infra ſi qd in frau.patro.Secus ſi nõ tenebaẽ ſibi aliqd reliquere vt ibi no. Circa ſcđm verò dicẽdũ ꝙ etiã ipſe idẽ qui ſimulatè contraxit põt ſimulationẽ allegare,& petere cõtractũ reſcindi,quatenus de facto ꝓceſsit:qa non allegat turpitudinem
4 ſuã.†Sed aduertendũ ꝙ plures ſunt ſpẽs ſimulationis,[b] nam interdum partes ſimulãt aliquẽ cõtractũ facere,tñ agitur inter eos ꝙ nullus cõtractus fiat vt ſi aliquis dubitans de tyranno,ne ſibi auferat bona: vel fiſcus auferat propter delictũ eius ſimulat vẽdere:ſed vẽdere nõ vult:& tunc ex ſimulato cõtractu nil agiẽ:& iſta eſt propriè ſimulatio.de qua loquitur.l.nuda.ff.de cõtrahẽ.emp.& l.imaginaria.de reg.iur.& l.emptor.de aqua plu.arcen.& ſi ſtatum diceret ꝙ cõtra inſtrumentum publicum nõ admittatur niſi exceptio ſimulationis:intelligitur de iſta & non de ſequentibus.cum verba ſtatuti ſint propriè intelligenda. Interdum ſimulatur agi vnum, & agitur aliud,vel in ſubſtantia:vt in caſu.l.iij.in hoc titulo, vel in æqualitate,quia agitur ſub cõditione,& ſimulatur agi purè : & tũc reiecto ꝙ ſimulatè cõceptũ eſt,ſtatur ei quod verè actũ fuit vt in hoc ti.Interdũ diciẽ agi ſimulatè,quia modico tempore eſt cõtractus duraturus:vt l.iiij.§.ſi ab ignoto.ff.de manu.Itẽ ſciẽdũ ꝙ qñ vnũ agitur,& aliud agi ſimulatur,interdũ:illud qđ agitur poteſt valere eo modo quo agitur:& tũc valet illo modo:non ꝙ ſimulatè cõcipitur.Interdum nõ põt valere illo modo,ſed quodã alio,& tunc valet ꝙ ſimulatè cõcipitur:vt l.Lucius.la.ij.ff.de poſiti.& ibi vide per Bart.& in l.emptor.de aqua plu.arcen.iſto ergo caſu ſimulatio habet voluntatem partiũ apparenter, & nõ exiſtenter,Interdum aũt habet etiã exiſtenter.vt qñ debitum ex vna cauſa fingitur deberi ex altera de cõſenſu vtriuſq; partis. vt in caſu.l.ſingularia.ff.ſi cer.pe.& l.ſi ex pretio.C.eo.ti. & l.ſi ſub ſpecie.de poſtu.& tũc diſtingue vt in dictis legibus habetur: an dicta fictio fiat per modum habilẽ ad transferendũ vnũ debitũ in aliud:puta per ſtipulationẽ.& inſpicitur ꝙ ſimulatè agitur:an fiat per prætium.quod nõ eſt ita potens. & tũc diſtinguitur an pecunia eſſet parata ſolutioni,vel nõ.& illa nõ eſt propriè fictio in qua deficit ſubſtãtia obligationis.quia hic nõ deficit vt in d.l.
5 ſi ex pretio.dicit etiam Bar.ibidem ꝙ †cũ plures ſint ſpecies ſimulationis,ille qui agendo vel excipiendo allegat cõtractum ſimulatũ,debet exprimere[c] ſpeciẽ ſimulationis.aliàs allegatio tãꝗ inepta & dubia nõ admittiẽ.bñ facit ꝙ no.gl.in c.j.de exce.li.vj.
6 ſuper ver.exceptionẽ.†Item debes ſcire quod ſi partes renuntiant in cõtractu omnibus exceptionibus etiam ſimulatis & promittunt non venire contra,nec allegare,quòd renuntiatio exceptionis ſimulationis non valet.quia in hoc partes ſibiipſis con.

a ❡Subſcripſit ſe. Adde gl.i c.ſi qs preſbyterorũ.de reb. eccle. nõ ali.et an ſola ſubſcriptio deſignat cõſenſum.vide in l.diſtrahẽte.et eſt l.ij.C. de re.ali.nõ ali.l.j. in §.inter filiũ.ff.de fal. l.ſi qua ꝑ calũniam. C.de epi.& cle.Bar. i l.ij dotis.ff.ſo.mat. Barb.cõ.lxxxvij.in ci.Illud referã in me diũ.in v.col.i iij.vo. & an ſubſcript.vni⁹ faciat tantã fidẽ ac ſi ille totã ſcripturam ſcripſiſſet. vide per bal.i l.admonẽdi. ff. de iureiu.& ibi Lu. ro.in xix.co. & per Ant.de bu.in c.ij. de fide inſtru.

b ❡Simulationis.vide per Bar. cepo.veronẽ.i ſuis caute. cau. cccxxviij & ꝑ Ale. de imo.in cõſi.cxij. col.j.& ij. in iij. vol. Fran.Cur.

c ❡Exprimere. Adde Bar.in cõſi.ſuo ꝙ incip. petrus nicholæ. & eũdẽ Pau.de ca. i l.iuriſg.§.adeo.ff. de pactis.& in ſuo cõſ. lx.inci.viſo puncto. ſupraſcripto.in prima pte cõ.antiquorũ.d.Ale.de imo. in cõſi.xxviij co.iij.in fi.in v.vo. Ange. de arc. in §.fuerat.inſt. de actio.& Bar.cep. in tract.de ſimu. cõtrac.de ſimu.cõtrac. in vltima præſumptione Fran.Cur.

a ¶ Leuiſsima. quid ſit culpa leuiſsima vide per Bar. in l. qđ Nerua. ff. depoſiti. & car. zab. in c. j. in x. q. de cōmo. & an culpa leuiſsima ſit peccatum mortale vel veniale, vide per Feli. in c. cū te. de re iudic. in iiij. col. ver. & dicit ꝙ leuiſsima culpa.

b ¶ Suſceptio. Adde in materia do. Alex. de Imol. in conſi. l. iij. col. ij. ver. & pro hoc in j. volu. & in conſi. cviij. col. pe. & fin. in iij. volu. Cur.

tradicunt, dum ſimulatè agendo nil agere
intendunt: & renuntiando tali exceptioni
videnť velle agere. vt no. Bar. in l. nemo po
teſt. ff. de lega. j. dicens ꝙ quo iure inducun
tur ad ſimulatè agendum, eodem inducun
tur ad hāc renuntiationē. arg. in l. doli. §. di-
uerſum. ff. de noua. quinimò etiā ſi iuraue-
runt tenet glo. in l. emptione. j. eo. quæ ſem-
per allegatur, quia ſicut ſimulatus contra-
ctus nō habet voluntatē partiū, ita nec iura
mentū. vt no. in l. fi. j. de non nu. pecu. Et iu
ramentū non habēs conſenſum partiū non
obligat hoc tamē, videtur verum niſi iurēt
omnia & ſingula prędicta eſſe vera, & non
ſimulata: qa tūc neutra pars admitterěť ad
allegandū ſimulationē: qa allegaret ſe per-
iurum: habet ergo locum quod dixi quando iurant non venire
contra contractum, vel obſeruare contractum adde quod notat
Bar. aliàs Bal. in l. fi. j. de non nu. pe. vide etiā quod no. Bal. de il-
la materia in l. cū precibus. s. de proba. & Bart. in l. j. in prin. ff. qđ
7 vi aut clam. quādo † ſtatutū dicit ꝙ cōtra inſtrumentum guaren-
tigiatum nulla exceptio admittatur niſi ſolutionis: an exceptio
ſimulata admittetur? dic vt ibi per eū quē tamen Bal. hic limitat.
& inter alios modos pręſumēdi contractū fuiſſe ſimulatum pri-
8 ma ſpecies ſimulationis eſt † ſi in inſtrumēto cōtineť ꝙ venditor
vendidit, & tradidit, & tamē poſtea remanſit in poſſeſsione ſem
per: vt in l. ſicut. §. ſuperuacuum. ff. quib. mod. pig. vel hypo. ſol.
ſed an hęc pręſumptio reſultans ex retentione poſſeſsionis tolla
tur, ſi conſtituerit ſe pręcario nomine emptoris poſsidere: vel ſi
retinuit ſibi vſumfructum tangitur in l. poſt contractum. ff. de
dona. per Bar. & Bal. in l. illud. de ſacroſan. eccle. & j. de dona. an
te nup. l. j.

Commodati. Rubrica.

2 Commodatarius de omni culpa tenetur etiam leuiſsima & an etiā de caſu fortuito?
3 Quòd ſint aliqui contractus in quibus tenetur quis de caſu etiam præter ſui culpam contingente.
4 Commodatarius, uel alius ſi ſuſcipit in ſe caſum, an ſufficiat generalis ſuſceptio, ut teneatur? & nu. 5.
5 Quòd talis ſuſceptio intelligatur de caſibus ſolitis uenire.
6 Si aliqui caſus fuerunt ſpecificati, & poſtea ſubiecta clauſula generalis, reſtringitur ad ſimiles caſus, uel minores.
Si tempore guerræ aliquis ſuſcipiat in ſe cuſtodiam & caſtrum, uidetur in ſe ſuſcipere caſum fortuitum: etiam ſi per uim ei auferatur.
7 Quando quis recipit rem æſtimatam an iſta æſtimatio faciat uenire caſum fortuitum: & an faciat emptionem, uel non?

LEX I.

1 EA quidem. † Cōmodatarius non tenetur
de caſu fortuito contingente
ſine ſui culpa: niſi illum caſum in ſe ſuſceperit. h.
d. iſta l. In tex. ibi. [imputari &c.] ſupple ſi pręter
eius culpam veniant aliàs ſecus. vt in l. in rebus &
2 l. ſi vt certo. §. interdum. ff. eo. nam † commodatarius de omni cul
a pa tenetur, etiam leuiſsima: quia eius gratia regulariter celebra
tur cōtractus de caſu tamē fortuito non tenetur: niſi illum in ſe
ſuſceperit quia caſus tantum cenſetur eſſe dē natura contractus
cum ex conuentione partium contractus legem. i. naturā accipi
3 ant. vt in l. j. §. ſi conueniatur. ff. depoſiti. † Sunt autē quidam con
tractus in quibus tenetur quis de caſu, etiam præter ſui culpam
contingēte. vt in l. incendium. §. ſi cer. pe. Et in illa l. Cy. pleniſsi-
mè examinat vnum paſſum: in quo multæ fuerūt opiniones dū
4 hic dicitur † ꝙ ſi ſuſcepit in ſe caſum, tenetur de caſu: an ſufficiat
generalis ſuſceptio, dicendo volo teneri de omni caſu fortuito,
vel de omni periculo: non tamen ſpecificat aliquem caſum ſpe-
cialiter. Et breuiter in præparatorijs iudiciorū habemus expreſ-
ſum ꝙ talis generalis renuntiatio nihil valet: ſed expedit quòd
ſpecificentur, puta in me ſuſcipio caſum fortuitum incendij, nau
fragij, aut incurſus latronum: nec operetur iſta ſuſceptio niſi in
ſpecificato: etiam ſi poſtea ſubdatur clauſula generalis, ſcilicet
& omnium aliorum caſuum fortuitorum. vt habetur in l. ſed &
ſi quis. §. quæſitum. ff. ſi quis cautio. quia in illis pręparatorijs iu-
diciorum ſeruatur æquitas pretoris in multis potius ꝙ̃ rigor iu-
ris ciuilis. vt in l. ſi ſeruus. §. ſi plurīū. eo. titu. & in l. & ſi poſt tres.
cū ibi no. vnde nō vult prætor ſub generali inuolucro velle ali-
quem incurrere pœnam, vt ſi promiſi ſiſtere in iudicio certa die
non obſtante quocunq; impedimento, etiam obueniente caſu
fortuito: niſi exprimat. vt dixi. Sed dubium eſt quid in cōtracti-
bus & in hoc fuerunt plures opi. vna fuit Mar. alia Ioā. & Azo.
alia Bulgari. alia doc. poſtea ſequentium quas Cy. hic plenè re-
citat & Bal. hic recitat opi. Nic. de ma. Bar. in d. §. quæſitū. diſtin
guit hoc modo ꝙ aut ſit expreſſa mentio de caſibus fortuitis, &
tunc ſufficeret generalis ſuſceptio in contractibus: licet in iudi-
cijs non ſufficiat. vt l. quę fortuitis. j. tit. j. & in hoc ſit vera opi.
Mar. aut nō ſit expreſſa mētio de caſibus fortuitis: ſed ſolum de
periculo: qa ſuſcepit in ſe periculum: quod quidem vocabulum
latius eſt quod pōt intelligi nō ſolum de caſu fortuito, ſed etiam
de culpa leuiſsima iuxta not. in l. ſi quis nec cauſam. ff. ſi cer. pe.
vn̄ iſto caſu dicit aut in illū qui ſuſcepit in ſe periculum nō fuit
tranſlata poſſeſsio, vel detentio rei, & tunc qa in re quæ non eſt
apud eum nullam culpam etiam leuiſsimam poteſt cōmittere
non poteſt intelligi niſi de caſu fortuito. & iſtū dicit eſſe caſum
in l. ſi vendit. in princ. de periculo & commo. rei ven. ff. aut in ip-
ſum fuit tranſlata poſſeſsio, vel detentio: & tunc poteſt culpam
committere & tunc aut de natura illius cōtractus veniebat cul-
pa leuis & non leuiſsima: vt in contractu locati qui celebratur gra-
tia vtriuſq;: & tūc ſuſceptio periculi operatur hic ſolum vt etiam
culpam leuē veniat & leuiſsima: non autem caſus fortuit. vt in l.
opus quod aduerſione. ff. locati. & ſatis operať in hoc aut de na-
tura illius contractus veniebat etiam leuiſsima. vt in contractu
cōmod. & etiam mandati quādo erat datū mandatum ad [illegible]
dum: & tunc ſuſceptio periculi vt aliquid imponet, facit vt te-
neatur de caſu, etiam ſine culpa contingente. aliàs nihil opera-
tur. vt l. Ariſto. ff. mādati. Aut erat talis contractus, de cuius na-
tura veniebat etiā caſus fortuitus: et ſic debet ſcire ꝙ illud quod
dicitur habet locum, niſi obueniat culpa alterius partis: vt in l.
cum proponas. j. de nautico fœ. ſuſceptio autem periculi vt ali-
quid operetur, facit vt teneatur de caſu cōtingente etiam culpa
alterius partis interueniente ſcilicet debitoris. vt in d. l. cū propo-
5 nas. † Et not. ꝙ talis ſuſceptio[b] intelligitur de caſibus ſolitis ve-
b nire: ſecus de inſolitis, & ratio contingentibus vel qui veniunt
rarò. vt eſt tex. no. in l. fiſtulas. §. frumenta. ff. de contrahen. emp.
6 † Et ſi aliqui caſus fuerunt ſpecificati, & ſubiecta clauſula gene-
ralis reſtringitur ad ſimiles caſus, vel minores nō extenditur
ad maiores. argu. in c. ſedes. extra de reſcrip. Dicit etiam Io. An.
in addi. Spe. ſuper rub. de locato. ꝙ ſi tēpore guerræ aliquis ſuſci-
piat in ſe cuſtodiam & caſtrum, videtur in ſe ſuſcipere caſum
fortuitū etiā ſi per vim ei auferatur & hoc ex natura eius quod
in ſe ſuſcepit: qa cuſtodiā tempore guerræ ſuſcepit. Tenemus
7 † Examinat etiam Cy. ad aliū articulū quādo quis recipit rem æſti-
matam. an iſta æſtimatio facit venire caſum fortuitum in conſe-
quentiam, & an faciat emptionem, vel non, quia in contractu
emptionis venit caſus de his duobus articulis vide pleniſsimè
per Gul. de cu. & Bar. poſt eum in l. ſi vt certo. eo. ti. ff. vbi ponit
aliam rationem quam ponit hic Bal.

2 Quando dico tolle hanc pecuniam, uel rem, an uidear donare, uel commodare, uel mutuare?
3 Si quis reperijt rem tanquam commodatam, & non probauit commodatam fuiſſe, non poterit obtinere ex cauſa commodati quam non probauit.
4 Quæ ſit differentia inter commodatum, & precarium & nu. 5. & nu. 6.
5 Precarium, quòd poſsit reuocari ad nutum concedentis. & quid in commodato?
Precarium non finitur morte concedentis, ſed morte eius cui ſit cōceſſio & quid in commodato?
6 In precario uenit lata & leuis culpa duntaxat.
In commodato uel precario non transfertur dominium: ſed tantum uſus, nec in perpetuò, ſed ad tempus.
Mutuum, an poſsit repeti ante uſum expletum, ad quem fuit factum?

LEX II.

1 CVm eum. † Secundùm primam lec. gl. h. d.
lex. Si cōmodator repetit rem cōmo-
datā ante expletū vſum ad quē fuit cōmodata, ſi vult
obtinere, neceſſe habet ꝓbare: qa cōmodauit ad certum
tēpus: et ꝙ illud tp̄s eſt finitū: licet nō ſit finitus vſus, et ſcilicet
reus cōfitebať rē fuiſſe ſibi cōmodatā ad certū vſum: q non erat
adhuc expletus ſcd̄m ſecūdā negabat cōmodatā: ſed aſſerebat do-
natā eſſe & ſic aſſerebat habuiſſe ab agēte: ſed nō ex cauſa cōmoda-
ta per agentē. vn̄ diciť hic ꝙ ſi vult agens obtinere, debet pro-
bare